

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	क्वचित	कधीच नाही
१. दिखारूपणा					
५.०.१	मी जे वाटेल ते काम करण्यापेक्षा कामाचा दीर्घकालीन परिणाम पाहून काम करण्याला महत्त्व देतो.				
५.०.२	माझे काम इतरांना उपयुक्त व्हावे याची काळजी मी घेतो.				
५.०.३	माझे काम मी नसतानाही चालू राहावे यासाठी प्रयत्न करतो.				
५.०.४	माझे जीवनध्येय (Life goal), जीविका ध्येय (career goal), शैक्षणिक ध्येय (academic goals) व व्यक्तिमत्त्व विकसन ध्येय (personality development goals) यात एकमेकांमध्ये व माझ्या एकूण आवडीनिवडींमध्ये समन्वय असतो.				
५.०.५	मी कोणत्याही कामाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, सध्याचा परिणाम व १०-१५ वर्षांनंतर होणारा परिणाम यांच्याबद्दल मांडणी करू शकतो.				
५.०.६	मी उपक्रम कोणता झाला या पेक्षा परिणाम जो हवा होता तो झाला की नाही याला प्राधान्य देतो.				
५.०.७	प्रत्येक वेळी काम होत नाही म्हणून व्यक्ती बदलण्यापेक्षा, जिथे शक्य आहे तिथे, मी व्यक्तीचे शिक्षण होण्याला प्राधान्य देतो.				
५.०.८	मला काय मिळते या पेक्षा ध्येयपूर्ती किती प्रमाणात झाली यावरून मी उपक्रमाचे यशापयश ठरवतो.				
५.३.१	मित्र, नातेवाईक, परिचित अशा वर्तुळातील कोणालाही अडचण आली तर काय मदत करता येईल असा विचार माझ्या मनात पहिल्यांदा येतो.				
५.३.२	कोणत्याही समाजगटातील व्यक्तींनी चीड येईल असे वक्तव्य केले तरी सुरुवातीला त्यांचे दुःख काय असेल असे शोधवेसे वाटते.				
५.३.३	माझ्याकडून आर्थिक अथवा वेळेची मदत समाजातील उपेक्षित घटकांना व्हावी यासाठी मी संधी शोधतो.				
५.३.४	देशाची प्रगती कोणकोणत्या क्षेत्रांमध्ये व्हावी, यासाठी माझे सतत चिंतन चालू असते.				
५.३.५	समाजाचे आजचे, कालचे आणि उद्याचे शत्रू कोण; त्यातले अन्तर्गत व बाह्य कोण; अन्तर्गत शत्रूंचे मतपरिवर्तन व बाह्य शत्रूंचा प्रतिकार कसे करायचे यासाठी याचा अभ्यास व चिंतन चालू असते.				
५.१.१	पुढच्या ५ वर्षात मी काय करणार आहे यासाठी मी स्वप्ने लिहितो व काही अंदाज मांडतो.				
५.१.२	मी ज्या ज्या क्षेत्रांमध्ये काम करत आहे, त्यातील महत्वाच्या ऐतिहासिक घटनांची व बदल घडवण्याची क्षमता असणाऱ्या व्यक्ती / संस्था / संघटना वा अन्य घटकांची मला कल्पना असते.				
५.१.३	एखादी घटना कशी कशी घडत जाऊ शकते / एखादे उद्दिष्ट कसे कसे पूर्ण होऊ शकते, याबद्दल मला अंदाज मांडता येतो. ते उद्दिष्ट साध्य करण्याच्या पायऱ्या मला स्पष्ट असतात.				
५.१.४	अमुक एका प्रकारे काम होणार नसेल किंवा उद्दिष्ट गाठले जाणार नसेल तर पर्यायी मार्ग किंवा वेळापत्रक मला लगेच तयार करता येते.				
५.१.५	जगभरातील विविध संधींचा शोध घेऊन आवश्यक त्या गोष्टींचा स्वीकार मला करता येतो.				
५.१.६	पुढच्या १० मिनिटांमध्ये, दिवसभरामध्ये, आठवड्याभरामध्ये, महिन्याभरामध्ये, वर्षभरामध्ये व ५-६ वर्षांमध्ये मी काय काय करणार आहे अथवा मला काय काय करावे लागणार आहे अशा कामांची वर्गवारी मला सहजपणे करता येते व अशा विविध पातळ्यांवरील कामांमधील परस्पर संबंध मला सहजपणे शोधता येतो,				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
५.१.७	माझे जीवनध्येय मला माहिती आहे व ते गाठण्यासाठी आवश्यक ते नियोजन मी सतत करत असतो.				
६.१.१	अतिशय अडचणीच्या प्रसंगांमध्येही मला माझ्या भावना व विचार इतरांपर्यंत पोचवण्यात अडचण वाटत नाही.				
६.१.२	मी माझ्या कृती, कामे अथवा वर्तनाबद्दल प्रतिसाद मागतो.				
६.१.३	ज्या सवयी किंवा वर्तनामुळे माझ्या क्षमतांच्या उपयोगावर मर्यादा येतात अशा सवयी वा वागणे मी जाणीवपूर्वक शोधून त्यावर काम करतो.				
६.१.४	मी स्वतःचे गुण दुसऱ्याला उदाहरणांसह सांगू शकतो.				
६.१.५	मी केलेले काम किती योग्य झाले व आणखी कोणत्या प्रकारे करता आले असते हे मी स्वतःला पटकन सांगतो.				
६.१.६	माझ्या प्रत्येक निर्णयाबद्दल मी स्वतःला प्रश्न विचारतो.				
६.१.७	स्वतःच्या गुणांबद्दल लोकांना मी प्रश्न विचारतो.				
६.१.८	लोकांना जर माझ्याबद्दल शंका असेल फक्त तेव्हाच मी स्वतःला प्रश्न विचारतो.				
१.१.१.१	एखादा माणूस कोणत्या प्रेरणेने किंवा कोणाच्या सांगण्याने काम करत असेल हे मी तपासतो. अशी प्रेरणांची परंपरा पाहणेही मी नेहमी करतो.				
१.१.१.२	कोणत्याही घटनेची समाधानकारक कारणे मिळणे मला महत्वाचे वाटते. एखाद्या व्यक्तीचे म्हणणे मी स्वतंत्रपणे तपासता येते का असे पाहतो.				
१.१.१.३	कोणत्याही क्षेत्रामध्ये घटना घडली असली, तरी त्यामागील कारणे समान आहेत का हे मी तपासतो.				
१.१.१.४	आपल्याला जो परिणाम आपल्या कृतींमुळे व्हायला हवा आहे तो होतो आहे की फक्त काही तरी केल्याचे समाधान मिळते आहे हे मी तपासतो.				
१.१.१.५	अपेक्षित परिणाम साधला गेला तरी तो योगायोगाने साधला की आपल्या कामामुळे साधला गेला हे पण मी तपासतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
२. विसंवाद					
२.१.१	गटासमोर (मोठ्या, छोट्या) बोलता येतं.				
२.१.२	वैयक्तिक संवाद करून स्वतःच्या विचार व भावना पोचवता येतात व दुसऱ्याच्या भावना व विचार समजून घेता येतात.				
२.१.३	सर्व प्रकारच्या गोष्टी उत्तम रीतीने ऐकतो, समजून घेतो.				
२.१.४	दुसऱ्यामुळे तयार झालेल्या अडचणी त्या व्यक्तीला न दुखवता सांगतो.				
२.१.५	गटामध्ये कुणीतरी शांत बसले असेल तर त्यांना बोलण्यासाठी उद्युक्त करतो.				
२.१.६	मला दुसऱ्याचे म्हणणे माझ्या शब्दात मांडता येते.				
२.१.७	मी संभाषणांमध्ये देहबोलीकडे काळजीपूर्वक लक्ष देतो.				
५.३.१	मित्र, नातेवाईक, परिचित अशा वर्तुळातील कोणालाही अडचण आली तर काय मदत करता येईल असा विचार माझ्या मनात पहिल्यांदा येतो.				
५.३.२	कोणत्याही समाजगटातील व्यक्तींनी चीड येईल असे वक्तव्य केले तरी सुरुवातीला त्यांचे दुःख काय असेल असे शोधावेसे वाटते.				
५.३.३	माझ्याकडून आर्थिक अथवा वेळेची मदत समाजातील उपेक्षित घटकांना व्हावी यासाठी मी संधी शोधतो.				
५.३.४	देशाची प्रगती कोणकोणत्या क्षेत्रांमध्ये व्हावी, यासाठी माझे सतत चिंतन चालू असते.				
५.३.५	समाजाचे आजचे, कालचे आणि उद्याचे शत्रू कोण; त्यातले अन्तर्गत व बाह्य कोण; अन्तर्गत शत्रूंचे मतपरिवर्तन व बाह्य शत्रूंचा प्रतिकार कसे करायचे यासाठी याचा अभ्यास व चिंतन चालू असते.				
२.३.१	गटामध्ये काम करताना आनंद वाटतो.				
२.३.२	काम करताना जे शिकायला मिळालं, अनुभवलं ते गटासोबत share करतो.				
२.३.३	एखादे काम करताना दुसऱ्या व्यक्तीला त्यात कसे सामवून घेता येईल याचा विचार करतो.				
२.३.४	इतरांची चूक असेल तरी मला त्यांना सांभाळून घेता येते व त्यांना राग न येऊ देता त्यांच्याकडूनच दुरुस्त करून घेता येते.				
२.३.५	समूहाने मिळून नवीन आव्हाने स्वीकारावीत, नवीन कौशल्ये विकसित करावी, शिकावी, असे वाटते.				
२.३.६	जेव्हा जेव्हा गरज असेल तेव्हा माझ्या कामांना दुय्यम प्राधान्य देऊन गटाची कामे मी आधी मार्गी लावतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
३. प्राधान्य ठरवता न येणे					
६.५.१	मी घेतलेल्या निर्णयाचा अपेक्षित परिणाम झाला नाही तर स्वतःला दोष न देता मी त्या निर्णयाचे विश्लेषण करू शकतो.				
६.५.२	गटात काम करताना मी माझ्या निर्णयाचे श्रेय घेत बसण्यापेक्षा गटाच्या यशावर अधिक लक्ष केंद्रित करतो.				
६.५.३	माझ्या नजरेतील माझी किंमत ही माझ्या निर्णयांच्या बऱ्या-वाईट परिणामांवर अवलंबून नसते.				
६.५.४	पूर्वी घेतलेल्या निर्णयांच्या परिणामांचा आढावा घेताना, त्यात चुका काय झाल्या यावर लक्ष देण्यापेक्षा मी त्यातून काय शिकायला मिळाले यावर लक्ष देतो.				
६.५.५	माझ्या निर्णयांवरील टीका ही माझ्या वर टीका आहे असे न मानता मी स्वीकारतो.				
६.५.६	एखाद्या व्यक्तीच्या पदामुळे तिला घ्यावी लागणारी भूमिका आणि त्या त्या व्यक्तीची शैली अथवा स्वभाववैशिष्ट्ये यात मी फरक करू शकतो व स्वतःबाबतीतही अशी स्पष्टता मला असते.				
३.७.१	कोणत्याही विषयावर मला १००-१५० कल्पना १०-१५ मिनिटात सुचू शकतात.				
३.७.२	दुसऱ्याने कल्पना सुचवल्या सुचवल्या ती थेट अथवा थोडेसे बदल करून मला वापरता येते.				
३.७.३	विविध क्षेत्रांमधील कल्पक कामांचा मी सतत अभ्यास करतो.				
३.७.४	एखाद्या विशिष्ट क्षेत्रातील कामाची पद्धत मला दुसऱ्या कोणत्याही क्षेत्रात वापरता येते.				
३.७.५	उद्दिष्ट गाठण्यात कोणकोणत्या समस्या येतील व त्यातल्या कोणत्या सोडवण्यासाठी नेहमीपेक्षा वेगळे मार्ग वापरावे लागतील, हे मला समजते.				
३.७.६	समस्या सर्वांच्या जिद्दाळ्याची असणे, तिचे उत्तर सर्वांना पटेल व पचेल असे मिळवणे, ती कमीतकमी साधने व कष्ट वापरून सुटेल व कार्यपद्धतीही सर्वांना आवडेल अशा पद्धतीने समस्यापरिहारासाठी मी प्रतिभा वापरतो.				
३.५.१	मला एकाच वेळी आठ ते दहा जणांची कामे हाताळता येतात, व त्यांना मी उत्तरे देत राहू शकतो.				
३.५.२	मला २० हून अधिक व्यक्तींच्या आयुष्यात काय काय चालू आहे हे व्यवस्थित माहिती असते व त्यांना मी जी मदत करणे गरजेचे असते ती मी करत असतो.				
३.५.३	दिवसभरातून कोणतेही काम करत असताना सतत मी एका बाजूला स्वतः इतर गोष्टींचा विचार करतो आणि त्याबद्दलची जाणीव मला असते.				
३.५.४	माझी एका कामातील गुंतवणुकीची तीव्रता कमी न करता पटकन दुसऱ्या कामाकडे तेवढ्याच गुंतवणुकीसह मोहरा वळवता येतो.				
३.५.५	गटातला प्रत्येक जण काय करतो आहे, काय चाललं आहे याकडे मला लक्ष देता येते व त्यांना येऊ घातलेली अडचण येणारच नाही अशी योजना मी करू शकतो.				
३.५.६	व्यक्ती/ कुटुंब / संस्था / समाजातले कोणते बदल उपयोगाचे किंवा उपद्रवाचे ठरणार आहेत याबद्दल मला जाणीव असते.				
३.५.७	विविध क्षेत्रांमधील महत्वाच्या ऐतिहासिक घटनांचा वर्तमानकाळाशी संबंध मी गरजेप्रमाणे जोडतो.				
३.१.१	उद्दिष्ट काय ठरवले असता त्याचा आजूबाजूच्या परिस्थितीवर काय परिणाम होईल हे समजते.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
३.१.२	उद्दिष्टाचे आवश्यक तेवढे टप्पे करून त्यासाठी काय साधने व कोणत्या प्रकारची माणसे जोडून घ्यायला लागतील असे मला समजते.				
३.१.३	उद्दिष्टाच्या प्रत्येक टप्प्यासाठी कृतीचे विविध पर्याय गरजेप्रमाणे माझ्याकडे तयार असतात.				
३.१.४	एकाच कामामधून अधिकाधिक प्रकारचे परिणाम साधता येतील अशी मी कृतीची कामाची आखणी करतो.				
३.१.५	कोणत्याही प्रकारची कृती प्रत्यक्ष सुरु करण्यापूर्वी त्यासाठी साधनांची जुळवाजुळव व माणसांची मानसिक पूर्वतयारी करता येते.				
३.१.६	ज्या त्या क्षणी विशिष्ट कालावधीमध्ये मी काय काम करणार आहे याबद्दल माझा विचार चालू असतो.				
३.१.७	माझ्याबरोबर काम करणाऱ्या लोकांचे गुण व सर्व प्रकारच्या साधनांची उपलब्धता ह्याची पूर्ण माहिती मिळवून मगच नियोजनाला सुरुवात करतो.				
३.१.८	मला दोन कामांच्या वेळामध्ये तिसरे काम घुसवून पूर्ण करता येते.				
३.२.१	काम योग्य प्रकारे चालू आहे अथवा नाही किंवा इष्ट परिणाम साधला जातो आहे अथवा नाही हे तपासण्याची रचना तयार असते व सहकाऱ्यांना ती माहिती असते.				
३.२.२	कामात कुठे सवलत घ्यायची, शिस्तीने जसे ठरले आहे तसे कुठे करायचे व कुठे नाविन्यास प्रोत्साहन द्यायचे ह्या बाबतीत वरिष्ठ, कनिष्ठ व सहकारी ह्यांच्यात समन्वय साधतो.				
३.२.३	इतरांना कामाची सोपवणूक (delegation) सहजपणे करतो.				
३.२.४	वर्तमान व भविष्यकाळात विविध टप्प्यावर करावयाच्या कामाची गरजेपेक्षा जास्त यादी तयार असते.				
३.२.५	कामांच्या यादीतील कामांचा प्राधान्यक्रम मला त्वरित ठरवता येतो.				
३.२.६	ठरवलेल्या कामाची टाळाटाळ मी करत नाही.				
३.२.७	कार्यवाहीमध्ये ऐन वेळी निर्णय घ्यायला लागले तर मी वेळ न घालवता ते घेऊन टाकतो.				
३.२.८	माझे वेळापत्रक एकदा ठरले की मी त्यात कधी बदल करायचा व कधी बदल करायचा नाही ह्याची स्पष्टता मला असते.				
३.२.९	स्वतःचे निर्णय स्वतः घेऊ शकतो व अश्या निर्णयामध्ये कधी बदल करायचा व कधी बदल करायचा नाही ह्याची स्पष्टता मला असते.				
३.२.१०	मला जर पटले तर मी काम कितीही वेळ व कितीही वेळा करू शकतो.				
३.२.११	मला दुसऱ्याने कितीही कामे सांगितली तरी ती इतर माझ्या कामासोबत करून टाकता येतात.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	क्वचित	कधीच नाही
४. महत्वाकांक्षेचा व क्षमतेचा अभाव					
३.८.१	एखादे काम अगदी अचूकपणे पूर्ण झाले तरी मला थोडेसे असमाधान असतेच व पुढच्यावेळी ते काम अजून उत्तम कसे होईल याची कल्पना करणे मी लगेचच सुरु करतो.				
३.८.२	इतरांनी केलेल्या पराक्रमाने मी सुद्धा तसा पराक्रम करण्यासाठी काय काय केले पाहिजे असा लगेच विचार सुरु करतो.				
३.८.३	एखादे काम दहापटींनी वाढवण्याच्या पायऱ्या / टप्पे मला मांडता येतात.				
३.८.४	एखादे काम सुरु करताना ते कितीही छोट्या प्रमाणात सुरु झाले तरी मला अडचण नसते. ते काम मी हळू हळू मोठे करत जातो.				
३.८.५	माझ्या सध्याच्या ताकदीच्या किंवा क्षमतेच्या थोडी पलीकडे असणारी आव्हाने कोणती हे मला माहिती असते व त्यासाठी माझ्या कामांच्या यादीत संधी ठेवलेली असते.				
३.८.६	फक्त माझ्या एकट्याच्या पातळीवरचा विचार न करता मी अनेक (२०/५०/१०० इ.) लोकांच्या क्षमता वापरून काय मोठे ध्येय गाठता येईल असा विचार करतो				
३.८.७	यशस्वी देश / व्यक्ती / संघटना यांच्या इतिहासाचा व गुणांचा मी विविध स्रोत वापरून सतत अभ्यास करतो.				
३.६.१	मला नवनवीन व्यक्तींना भेटणे व नवनवीन कामाच्या पद्धती, प्रयोग समजावून घेणे आवडते.				
३.६.२	इतरांच्या पराक्रमाच्या नव्या नव्या गोष्टी समजून घ्यायला मला आवडतात.				
३.६.३	नवीन संधी आल्यावर ती का घेतली पाहिजे व कशी आणि कधी घेता येईल, हा विचार मी आधी करतो, आणि त्यानंतरच संभाव्य अडचणींचा विचार करतो.				
३.६.४	जे चालू आहे, त्यातील भविष्यकाळात काय टिकणार नाही याचे मी अंदाज बांधतो.				
३.६.५	नवीन गोष्टी जुन्या गोष्टींमध्ये बेमालुमपणे मिसळून टाकणे मला जमते.				
३.३.१	कामाच्या गरजेनुसार कोणत्याही व्यक्तीची मदत मी कामात घेतो.				
३.३.२	एखादे काम होणार नाही हे मला शक्यतो, योग्य कारणमीमांसा केल्याशिवाय, पटतच नाही.				
३.३.३	विविध परिस्थितींमध्ये वेगवेगळ्या व्यक्तींनी कशी कामे घडवली हे मला माहिती असते व मीही काम होण्यासाठी विविध पर्याय वापरत राहतो.				
३.३.४	माझे एखाद्या व्यक्तीशी पटत नसल्यास, त्या व्यक्तीपर्यंत माझा मुद्दा मी तिसऱ्या व्यक्तीची मदत घेऊन पोचवतो व तिचे सहकार्य मी कामात मिळवतो.				
३.३.५	माझी कामे / उद्दिष्टे यांना पूरक संधी आणण्याची व्यवस्था मी सतत करत असतो.				
३.३.६	मी कोणत्याही व्यक्तीला काम देऊन कामात आनंदाने गुंतवू शकतो.				
३.३.७	माझी चूक असेल तर मी ती दुरुस्त करेन हे मी समोरच्याला सहज पटवून देऊ शकतो.				
३.३.८	एकमेकांपासून पूर्णपणे वेगळी उद्दिष्टे वा कामे असणाऱ्यांनाही मी माझ्या कामाशी जोडून घेतो किंवा त्यांच्या कामात माझे योगदान होत राहील याची काळजी घेतो,				
३.३.९	मला नकार मिळाल्यास, तो नकार देणाऱ्या व्यक्तीचे मतपरिवर्तन होईल यासाठी मी प्रयत्न करतो व त्याच्याकडून होकार मिळाल्यावर काम साध्य होईल असे पाहतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
५. वैचारिक स्पष्टतेचा अभाव					
१.१.१	माझा विचार सहसा सकारात्मकच असतो				
१.१.२	कोणत्याही गोष्टीबद्दल माझे स्वतःचे मत तयार असते.				
१.१.३	इतरांपेक्षा वेगळे मत सर्वासमोर त्यांना पटेल अशा पद्धतीने मांडू शकतो.				
१.१.४	माझ्या विचारांवर/मतांवर माझा पूर्ण विचार झालेला असतो.				
१.१.५	नवीन मिळालेल्या माहितीवर प्रश्न मांडतो.				
१.१.६	माझे मत इतरांच्या मतांचा विचार करून मग स्वतः बनवलेले असे असते.				
१.१.७	गटामध्ये आपले मत सहजपणे मांडतो.				
१.१.८	समोरच्या व्यक्तीच्या बोलण्याचा सारांश स्वतःच्या शब्दात मांडता येतो.				
१.१.९	मला कोणत्याही गोष्टीचा स्वतःचा विचार करायला जास्त मानसिक शक्ती लागत नाही.				
१.१.१०	मी ज्यांना आदर्श मानतो अशांचे विचार मी त्यात मला आवश्यक वाटणारे चिकित्सेने बदल करून स्वीकारतो.				
१.१.११	मला माझा मुद्दा सगळ्या लोकांसमोर / कितीही छोट्या अथवा मोठ्या व्यक्तीसमोर मांडता येतो.				
३.७.१	कोणत्याही विषयावर मला १००-१५० कल्पना १०-१५ मिनिटात सुचू शकतात.				
३.७.२	दुसऱ्याने कल्पना सुचवल्या सुचवल्या ती थेट अथवा थोडेसे बदल करून मला वापरता येते.				
३.७.३	विविध क्षेत्रांमधील कल्पक कामांचा मी सतत अभ्यास करतो.				
३.७.४	एखाद्या विशिष्ट क्षेत्रातील कामाची पद्धत मला दुसऱ्या कोणत्याही क्षेत्रात वापरता येते.				
३.७.५	उद्दिष्ट गाठण्यात कोणकोणत्या समस्या येतील व त्यातल्या कोणत्या सोडवण्यासाठी नेहमीपेक्षा वेगळे मार्ग वापरावे लागतील, हे मला समजते.				
३.७.६	समस्या सर्वांच्या जिद्दाळ्याची असणे, तिचे उत्तर सर्वांना पटेल व पचेल असे मिळवणे, ती कमीतकमी साधने व कष्ट वापरून सुटेल व कार्यपद्धतीही सर्वांना आवडेल अशा पद्धतीने समस्यापरिहाराच्या सर्व टप्प्यांवर मी प्रतिभा वापरतो.				
३.५.१	मला एकाच वेळी आठ ते दहा जणांची कामे हाताळता येतात, व त्यांना मी उत्तरे देत राहू शकतो.				
३.५.२	मला २० हून अधिक व्यक्तींच्या आयुष्यात काय काय चालू आहे हे व्यवस्थित माहिती असते व त्यांना मी जी मदत करणे गरजेचे असते ती मी करत असतो.				
३.५.३	दिवसभरातून कोणतेही काम करत असताना सतत मी एका बाजूला स्वतः इतर गोष्टींचा विचार करतो आणि त्याबद्दलची जाणीव मला असते.				
३.५.४	माझी एका कामातील गुंतवणुकीची तीव्रता कमी न करता पटकन दुसऱ्या कामाकडे तेवढ्याच गुंतवणुकीसह मोहरा वळवता येतो.				
३.५.५	गटातला प्रत्येक जण काय करतो आहे, काय चाललं आहे याकडे मला लक्ष देता येते व त्यांना येऊ घातलेली अडचण येणारच नाही अशी योजना मी करू शकतो.				
३.५.६	व्यक्ती/ कुटुंब / संस्था / समाजातले कोणते बदल उपयोगाचे किंवा उपद्रवाचे ठरणार आहेत याबद्दल मला जाणीव असते.				
३.५.७	विविध क्षेत्रांमधील महत्वाच्या ऐतिहासिक घटनांचा वर्तमानकाळाशी संबंध मी गरजेप्रमाणे जोडतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
६. अनुकूलन क्षमता नसणे					
६.४.१	एखाद्या बदलाकडे समस्या म्हणून न पाहता विकासाची संधी म्हणून पाहतो.				
६.४.२	अपरिचित परिस्थिती अथवा वातावरणात काम करण्याचा प्रसंग ओढवल्यावर मी शांत राहून उत्तरे शोधतो.				
६.४.३	मी घेतलेला निर्णय चुकला असे लक्षात आल्यावर मी ते स्वीकारून आवश्यक ते बदल कोणतीही खळखळ न करता करू शकतो.				
६.४.४	गरजेप्रमाणे मी नवीन कौशल्य अथवा माहिती पटकन आत्मसात करतो.				
६.४.५	एखाद्या कामात प्रतिभा किंवा नवीन पद्धतीचा विचार करणे गरजेचे असल्यास मी स्वेच्छेने त्याबाबतीत प्रयोग करून नवीन उत्तरे शोधतो.				
३.८.१	एखादे काम अगदी अचूकपणे पूर्ण झाले तरी मला थोडेसे असमाधान असतेच व पुढच्यावेळी ते काम अजून उत्तम कसे होईल याची कल्पना करणे मी लगेचच सुरु करतो.				
३.८.२	इतरांनी केलेल्या पराक्रमाने मी सुद्धा तसा पराक्रम करण्यासाठी काय काय केले पाहिजे असा लगेच विचार सुरु करतो.				
३.८.३	एखादे काम दहापटींनी वाढवण्याच्या पायऱ्या / टप्पे मला मांडता येतात.				
३.८.४	एखादे काम सुरु करताना ते कितीही छोट्या प्रमाणात सुरु झाले तरी मला अडचण नसते. ते काम मी हळू हळू मोठे करत जातो.				
३.८.५	माझ्या सध्याच्या ताकदीच्या किंवा क्षमतेच्या थोडी पलीकडे असणारी आव्हाने कोणती हे मला माहिती असते व त्यासाठी माझ्या कामांच्या यादीत संधी ठेवलेली असते.				
३.८.६	फक्त माझ्या एकट्याच्या पातळीवरचा विचार न करता मी अनेक (२०/५०/१०० इ.) लोकांच्या क्षमता वापरून काय मोठे ध्येय गाठता येईल असा विचार करतो				
३.८.७	यशस्वी देश / व्यक्ती / संघटना यांच्या इतिहासाचा व गुणांचा मी विविध स्रोत वापरून सतत अभ्यास करतो.				
३.३.१	कामाच्या गरजेनुसार कोणत्याही व्यक्तीची मदत मी कामात घेतो.				
३.३.२	एखादे काम होणार नाही हे मला शक्यतो, योग्य कारणमीमांसा केल्याशिवाय, पटतच नाही.				
३.३.३	विविध परिस्थितींमध्ये वेगवेगळ्या व्यक्तींनी कशी कामे घडवली हे मला माहिती असते व मीही काम होण्यासाठी विविध पर्याय वापरत राहतो.				
३.३.४	माझे एखाद्या व्यक्तीशी पटत नसल्यास, त्या व्यक्तीपर्यंत माझा मुद्दा मी तिसऱ्या व्यक्तीची मदत घेऊन पोचवतो व तिचे सहकार्य मी कामात मिळवतो.				
३.३.५	माझी कामे / उद्दिष्टे यांना पूरक संधी आणण्याची व्यवस्था मी करत असतो.				
३.३.६	मी कोणत्याही व्यक्तीला काम देऊन कामात आनंदाने गुंतवू शकतो.				
३.३.७	माझी चूक असेल तर मी ती दुरुस्त करेन हे मी दुसऱ्याला पटवून देऊ शकतो.				
३.३.८	एकमेकांपासून पूर्णपणे वेगळी उद्दिष्टे वा कामे असणाऱ्यांनाही मी माझ्या कामाशी जोडून घेतो किंवा त्यांच्या कामात माझे योगदान होत राहील याची काळजी घेतो,				
३.३.९	मला नकार मिळाल्यास, तो नकार देणाऱ्या व्यक्तीचे मतपरिवर्तन होईल यासाठी मी प्रयत्न करतो व त्याच्याकडून होकार मिळाल्यावर काम साध्य होईल असे पाहतो.				
३.५.१	मला एकाच वेळी आठ ते दहा जणांची कामे हाताळता येतात, व त्यांना मी उत्तरे देत राहू शकतो.				
३.५.२	मला २० हून अधिक व्यक्तींच्या आयुष्यात काय चालू आहे हे व्यवस्थित माहिती असते व त्यांना मी जी मदत करणे गरजेचे असते ती मी करत असतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
३.५.३	दिवसभरातून कोणतेही काम करत असताना सतत मी एका बाजूला स्वतः इतर गोष्टींचा विचार करतो आणि त्याबद्दलची जाणीव मला असते.				
३.५.४	माझी एका कामातील गुंतवणुकीची तीव्रता कमी न करता पटकन दुसऱ्या कामाकडे तेवढ्याच गुंतवणुकीसह मोहरा वळवता येतो.				
३.५.५	गटातला प्रत्येक जण काय करतो आहे, काय चाललं आहे याकडे मला लक्ष देता येते व त्यांना कामात अडचण येणार नाही अशी योजना मी करू शकतो.				
३.५.६	व्यक्ती/ कुटुंब / संस्था / समाजातले कोणते बदल उपयोगाचे किंवा उपद्रवाचे ठरणार आहेत याबद्दल मला जाणीव असते.				
३.५.७	विविध क्षेत्रांमधील महत्वाच्या ऐतिहासिक घटनांचा वर्तमानकाळाशी संबंध मी गरजेप्रमाणे जोडतो.				
३.७.१	कोणत्याही विषयावर मला १००-१५० कल्पना १०-१५ मिनिटात सुचतात.				
३.७.२	दुसऱ्याने कल्पना सुचवल्या सुचवल्या ती थेट अथवा थोडेसे बदल करून मला वापरता येते.				
३.७.३	विविध क्षेत्रांमधील कल्पक कामांचा मी सतत अभ्यास करतो.				
३.७.४	एखाद्या विशिष्ट क्षेत्रातील कामाची पद्धत मला दुसऱ्या कोणत्याही क्षेत्रात वापरता येते.				
३.७.५	उद्दिष्ट गाठण्यात कोणकोणत्या समस्या येतील व त्यातल्या कोणत्या सोडवण्यासाठी नेहमीपेक्षा वेगळे मार्ग वापरावे लागतील, हे मला समजते.				
३.७.६	समस्या सर्वांच्या जिद्दाळ्याची असणे, तिचे उत्तर सर्वांना पटेल व पचेल असे मिळवणे, ती कमीतकमी साधने व कष्ट वापरून सुटेल व कार्यपद्धतीही सर्वांना आवडेल अशा पद्धतीने समस्यापरिहारासाठी मी प्रतिभा वापरतो.				
३.६.१	मला नवनवीन व्यक्तींना भेटणे व नवनवीन कामाच्या पद्धती, प्रयोग समजावून घेणे आवडते.				
३.६.२	इतरांच्या पराक्रमाच्या नव्या नव्या गोष्टी समजून घ्यायला मला आवडतात.				
३.६.३	नवीन संधी आल्यावर ती का, कशी आणि कधी घेता येईल, हा विचार मी आधी करतो, आणि संभाव्य अडचणींचा विचार आवश्यक तरच करतो.				
३.६.४	जे चालू आहे, त्यातील भविष्यकाळात काय टिकणार नाही याचे मी अंदाज बांधतो.				
३.६.५	नवीन गोष्टी जुन्या गोष्टींमध्ये बेमालुमपणे मिसळून टाकणे मला जमते.				
५.२.१	जरी मला वेळेची खूप कसरत करावी लागत असेल तरी मी माझं काम पूर्ण करण्यासाठी ठरावीक वेळ काढतो.				
५.२.२	कामासोबत नियमित उपासना, व्यायाम, वाचन, इतर छंद यासाठी वेळेचे नियोजन बऱ्यापैकी चांगले केलेले असते.				
५.२.३	एखाद्या नियोजनानुसार राहून गेलेली कामे होण्यासाठी वा बिघडलेले नियोजन पूर्ववत आणण्यासाठी मला आवश्यक ती योजना करता येते.				
५.२.४	प्रत्येक दिवस, प्रत्येक क्षण महत्वाचा आहे याची जाणीव मला असते व त्यामुळे मी सतत नवीन काय करायचे याचा शोध घेत राहतो.				
५.२.५	एका झटक्याने नाही, तर थोड्या व नियमित प्रयत्नांनी बदल होतो हे मला समजते व त्याप्रमाणेच मी उद्दिष्ट व उपक्रमांचे नियोजन करतो.				
५.२.६	प्रतिसाद मिळत नसलेल्या कृतीतही प्रयत्न / पाठपुरावा चालू ठेवण्याची रचना मी बसवलेली असते.				
५.२.७	पूर्वी राहून गेलेली कामे नव्याने नियोजनात मी आणतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	कचित	कधीच नाही
७. सतत चुकीची स्व-प्रतिमा तयार होणे / आत्मग्लानी					
१.१.१	माझा विचार सहसा सकारात्मकच असतो				
१.१.२	कोणत्याही गोष्टीबद्दल माझे स्वतःचे मत तयार असते.				
१.१.३	इतरांपेक्षा वेगळे मत सर्वासमोर त्यांना पटेल अशा पद्धतीने मांडू शकतो.				
१.१.४	माझ्या विचारांवर/मतांवर माझा पूर्ण विचार झालेला असतो.				
१.१.५	नवीन मिळालेल्या माहितीवर प्रश्न मांडतो.				
१.१.६	माझे मत इतरांच्या मतांचा विचार करून मग स्वतः बनवलेले असे असते.				
१.१.७	गटामध्ये आपले मत सहजपणे मांडतो.				
१.१.८	समोरच्या व्यक्तीच्या बोलण्याचा सारांश स्वतःच्या शब्दात मांडता येतो.				
१.१.९	कोणत्याही गोष्टीचा विचार करायला जास्त मानसिक शक्ती लागत नाही.				
१.१.१०	मी ज्यांना आदर्श मानतो अशांचे विचार मी त्यात मला आवश्यक वाटणारे चिकित्सेने बदल करून स्वीकारतो.				
१.१.११	माझा मुद्दा लोकांसमोर / कितीही छोट्या/ मोठ्या व्यक्तीसमोर मांडू शकतो.				
६.१.१	अतिशय अडचणीच्या प्रसंगांमध्येही मला माझ्या भावना व विचार इतरांपर्यंत पोचवण्यात अडचण वाटत नाही.				
६.१.२	मी माझ्या कृती, कामे अथवा वर्तनाबद्दल प्रतिसाद मागतो.				
६.१.३	ज्या सवयी किंवा वर्तनामुळे माझ्या क्षमतांच्या उपयोजनावर मर्यादा येतात अशा सवयी वा वागणे मी जाणीवपूर्वक शोधून त्यावर काम करतो.				
६.१.४	मी स्वतःचे गुण दुसऱ्याला उदाहरणांसह सांगू शकतो.				
६.१.५	मी केलेले काम किती योग्य झाले व आणखी कोणत्या प्रकारे करता आले असते हे मी स्वतःला पटकन सांगतो.				
६.१.६	माझ्या प्रत्येक निर्णयाबद्दल मी स्वतःला प्रश्न विचारतो.				
६.१.७	स्वतःच्या गुणांबद्दल लोकांना मी प्रश्न विचारतो.				
६.१.८	लोकांना माझ्याबद्दल शंका असेल फक्त तेव्हाच मी स्वतःला प्रश्न विचारतो.				
६.५.१	मी घेतलेल्या निर्णयाचा अपेक्षित परिणाम झाला नाही तर स्वतःला दोष न देता मी त्या निर्णयाचे विश्लेषण करू शकतो.				
६.५.२	गटात काम करताना मी माझ्या निर्णयाचे श्रेय घेत बसण्यापेक्षा गटाच्या यशावर अधिक लक्ष केंद्रित करतो.				
६.५.३	माझ्या नजरेतील माझी किंमत ही माझ्या निर्णयांच्या बऱ्या-वाईट परिणामांवर अवलंबून नसते.				
६.५.४	पूर्वी घेतलेल्या निर्णयांच्या परिणामांचा आढावा घेताना, त्यात चुका काय झाल्या यासोबत मी त्यातून काय शिकायला मिळाले यावरही लक्ष देतो.				
६.५.५	माझ्या निर्णयांवरील टीकेला ही माझ्यावरील टीका न मानता मी स्वीकारतो.				
६.५.६	एखाद्या व्यक्तीची पदामुळे घ्यावी लागणारी भूमिका व त्या व्यक्तीची शैली वा स्वभाववैशिष्ट्ये यात मी फरक करतो व स्वतःबाबतही अशी स्पष्टता असते.				
१.४.१	लोकांनी केलेली टीका किंवा वाईट अभिप्राय पचवता येतो.				
१.४.२	माझ्या मनात त्या त्या क्षणाला कोणती भावना आहे हे मला समजते				
१.४.३	कोणत्याही भावनेचा काय उपयोग असतो हे मला समजते व त्यामुळे मी स्वतःला दोषी मानत नाही.				
१.४.४	कोणीही चुकला असेल तर त्याच्याकडून माफीची अपेक्षा करत नाही.				
१.४.५	मनात भावना उत्पन्न झाली की त्यावर कसा प्रतिसाद द्यायचा हे समजते.				
१.४.६	अडचणीच्या/प्रतिकूल प्रसंगी मी काम करताना खचत नाही.				
१.४.७	मला राग वा कोणतीही भावना आली तरी मी ती योग्य प्रकारे व्यक्त करतो.				
१.४.८	माझे व्यक्त होणे चुकीचे असल्यास त्यात सुधारणा करण्याचा प्रयत्न करतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	क्वचित	कधीच नाही
८. माणूसघाणेपणा					
२.१.१	गटासमोर (मोठ्या, छोट्या) बोलता येतं.				
२.१.२	वैयक्तिक संवाद करून स्वतःच्या विचार व भावना पोचवता येतात व दुसऱ्याच्या भावना व विचार समजून घेता येतात.				
२.१.३	सर्व प्रकारच्या गोष्टी उत्तम रीतीने ऐकतो, समजून घेतो.				
२.१.४	दुसऱ्यामुळे तयार झालेल्या अडचणी त्या व्यक्तीला न दुखवता सांगतो.				
२.१.५	गटामध्ये कुणीतरी शांत बसले असेल तर त्यांना बोलण्यासाठी उद्युक्त करतो.				
२.१.६	मला दुसऱ्याचे म्हणणे माझ्या शब्दात मांडता येते.				
२.१.७	मी संभाषणांमध्ये देहबोलीकडे काळजीपूर्वक लक्ष देतो.				
२.४.१	गटातील सदस्यांना एक सामायिक उद्दिष्ट दाखवून प्रेरित करू शकतो. किंवा आधीच ठरलेल्या उद्दिष्टाकडे गटाचे लक्ष वेधू शकतो.				
२.४.२	गटातील सर्वांना समान इतिहास / वारसा यातून प्रेरणा राहिल अशी योजना करू शकतो.				
२.४.३	गटामधील सदस्यांचे गुणग्रहण करू शकतो.				
२.४.४	गटातील सदस्यांच्या आयुष्यात काय घडत असते या बदल मला माहिती असते व गटातील सदस्यांच्या गरजेच्या प्रसंगी मी मदतीला धावून जातो.				
२.४.५	गटामध्ये कोणते काम कोणी करावे याची जाणीव असते.				
२.४.६	आपल्याहून कमी किंवा जास्त वयाच्या, तसेच वेगवेगळ्या विचार व स्वभाव असणाऱ्या सहकाऱ्यांसोबत उत्साहाने काम करता येते.				
२.४.७	गटावर माझेच वर्चस्व पाहिजे असे न वाटता कोणाचीही मदत वा मार्गदर्शन स्वीकारून, मी पुढाकार घेऊन गटाकडून काम करून घेतो.				
२.४.८	स्वतः गटाचे नेतृत्व करण्याची जबाबदारी घेतो.				
२.३.१	गटामध्ये काम करताना आनंद वाटतो.				
२.३.२	काम करताना जे शिकायला मिळालं, अनुभवलं ते गटासोबत share करतो.				
२.३.३	एखादे काम करताना दुसऱ्या व्यक्तीला त्यात कसे सामवून घेता येईल याचा विचार करतो.				
२.३.४	इतरांची चूक असेल तरी मला त्यांना सांभाळून घेता येते व त्यांना राग न येऊ देता त्यांच्याकडूनच दुरुस्त करून घेता येते.				
२.३.५	समूहाने मिळून नवीन आव्हाने स्वीकारावीत, नवीन कौशल्ये विकसित करावी, शिकावी, असे वाटते.				
२.३.६	जेव्हा जेव्हा गरज असेल तेव्हा माझ्या कामांना दुय्यम प्राधान्य देऊन गटाची कामे मी आधी मार्गी लावतो.				
१.४.१	लोकांनी केलेली टीका किंवा वाईट अभिप्राय पचवता येतो.				
१.४.२	माझ्या मनात त्या त्या क्षणाला कोणती भावना आहे हे मला समजते				
१.४.३	कोणत्याही भावनेचा काय उपयोग असतो हे मला समजते व त्यामुळे मी स्वतःला दोषी मानत नाही.				
१.४.४	कोणीही चुकला असेल तर त्याच्याकडून माफीची अपेक्षा करत नाही.				
१.४.५	मनात भावना उत्पन्न झाली की त्यावर कसा प्रतिसाद द्यायचा हे समजते.				
१.४.६	अडचणीच्या/प्रतिकूल प्रसंगी मी काम करताना खचत नाही.				
१.४.७	मला राग अथवा कोणतीही भावना आली तरी मी ती योग्य प्रकारे व्यक्त करतो.				
१.४.८	माझे व्यक्त होणे चुकीचे असल्यास त्यात सुधारणा करण्याचा प्रयत्न करतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	क्वचित	कधीच नाही
१. तात्काळीन उद्दिष्टे व अंतिम उद्दिष्टांमध्ये फरक न करता येणे					
५.०.१	मी जे वाटेल ते काम करण्यापेक्षा कामाचा दीर्घकालीन परिणाम पाहून काम करण्याला महत्त्व देतो.				
५.०.२	माझे काम इतरांना उपयुक्त व्हावे याची काळजी मी घेतो.				
५.०.३	माझे काम मी नसतानाही चालू राहावे यासाठी प्रयत्न करतो.				
५.०.४	माझे जीवनध्येय (Life goal), जीविका ध्येय (career goal), शैक्षणिक ध्येय (academic goals) व व्यक्तिमत्त्व विकसन ध्येय (personality development goals) यात एकमेकांमध्ये व माझ्या एकूण आवडीनिवडींमध्ये समन्वय असतो.				
५.०.५	मी कोणत्याही कामाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, सध्याचा परिणाम व १०-१५ वर्षांनंतर होणारा परिणाम यांच्याबद्दल मांडणी करू शकतो.				
५.०.६	मी उपक्रम कोणता झाला या पेक्षा परिणाम जो हवा होता तो झाला की नाही याला प्राधान्य देतो.				
५.०.७	प्रत्येक वेळी काम होत नाही म्हणून व्यक्ती बदलण्यापेक्षा, जिथे शक्य आहे तिथे, मी व्यक्तीचे शिक्षण होण्याला प्राधान्य देतो.				
५.०.८	मला काय मिळते या पेक्षा ध्येयपूर्ती किती प्रमाणात झाली यावरून मी उपक्रमाचे यशापयश ठरवतो.				
६.४.१	एखाद्या बदलाकडे समस्या म्हणून न पाहता विकासाची संधी म्हणून पाहतो.				
६.४.२	अपरिचित परिस्थिती अथवा वातावरणात काम करण्याचा प्रसंग ओढवल्यावर मी शांत राहून उत्तरे शोधतो.				
६.४.३	मी घेतलेला निर्णय चुकला असे लक्षात आल्यावर मी ते स्वीकारून आवश्यक ते बदल कोणतीही खळखळ न करता करू शकतो.				
६.४.४	गरजेप्रमाणे मी नवीन कौशल्य अथवा माहिती पटकन आत्मसात करतो.				
६.४.५	एखाद्या कामात प्रतिभा किंवा नवीन पद्धतीचा विचार करणे गरजेचे असल्यास मी स्वेच्छेने त्याबाबतीत प्रयोग करून नवीन उत्तरे शोधतो.				
१.१.१	माझा विचार सहसा सकारात्मकच असतो				
१.१.२	कोणत्याही गोष्टीबद्दल माझे स्वतःचे मत तयार असते.				
१.१.३	इतरांपेक्षा वेगळे मत सर्वासमोर त्यांना पटेल अशा पद्धतीने मांडू शकतो.				
१.१.४	माझ्या विचारांवर/मतांवर माझा पूर्ण विचार झालेला असतो.				
१.१.५	नवीन मिळालेल्या माहितीवर प्रश्न मांडतो.				
१.१.६	माझे मत इतरांच्या मतांचा विचार करून मग स्वतः बनवलेले असे असते.				
१.१.७	गटामध्ये आपले मत सहजपणे मांडतो.				
१.१.८	समोरच्या व्यक्तीच्या बोलण्याचा सारांश स्वतःच्या शब्दात मांडता येतो.				
१.१.९	मला कोणत्याही गोष्टीचा स्वतःचा विचार करायला जास्त मानसिक शक्ती लागत नाही.				
१.१.१०	मी ज्यांना आदर्श मानतो अशांचे विचार मी त्यात मला आवश्यक वाटणारे चिकित्सेने बदल करून स्वीकारतो.				
१.१.११	मला माझा मुद्दा सगळ्या लोकांसमोर / कितीही छोट्या अथवा मोठ्या व्यक्तीसमोर मांडता येतो.				
५.१.१	पुढच्या ५ वर्षांत काय करणार आहे अशी मी स्वप्ने लिहिती व अंदाज मांडतो.				
५.१.२	मी ज्या ज्या क्षेत्रांमध्ये काम करत आहे, त्यातील महत्वाच्या ऐतिहासिक घटनांची व बदल घडवण्याची क्षमता असणाऱ्या व्यक्ती / संस्था / संघटना वा अन्य घटकांची मला कल्पना असते.				
५.१.३	एखादी घटना कशी कशी घडत जाऊ शकते / एखादे उद्दिष्ट कसे कसे पूर्ण होऊ शकते, याबद्दल मला अंदाज मांडता येतो. ते उद्दिष्ट साध्य करण्याच्या पायऱ्या मला स्पष्ट असतात.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	क्वचित	कधीच नाही
५.१.४	अमुक एका प्रकारे काम होणार नसेल किंवा उद्दिष्ट गाठले जाणार नसेल तर पर्यायी मार्ग किंवा वेळापत्रक मला लगेच तयार करता येते.				
५.१.५	जगातील विविध संधी शोधून आवश्यक त्या गोष्टींचा स्वीकार मी करतो.				
५.१.६	पुढच्या १० मिनिटांमध्ये, दिवसात, आठवड्यात, महिन्याभरामध्ये, वर्षभरामध्ये व ५-६ वर्षांमध्ये मी काय काय करणार आहे वा मला काय करावे लागणार आहे अशा कामांची वर्गवारी मी करतो व अशा विविध पातळ्यांवरील कामांमधील परस्परसंबंध मी सहजपणे शोधतो,				
५.१.७	माझे जीवनध्येय मला माहिती आहे व ते गाठण्यासाठी आवश्यक ते नियोजन मी सतत करत असतो.				
३.१.१	उद्दिष्ट काय ठरवले असता त्याचा आजूबाजूच्या परिस्थितीवर काय परिणाम होईल हे समजते.				
३.१.२	उद्दिष्टाचे आवश्यक तेवढे टप्पे करून त्यासाठी काय साधने व कोणत्या प्रकारची माणसे जोडून घ्यायला लागतील असे मला समजते.				
३.१.३	उद्दिष्टाच्या प्रत्येक टप्प्यासाठी कृतींचे विविध पर्याय गरजेप्रमाणे माझ्याकडे तयार असतात.				
३.१.४	एकाच कामामधून अधिकाधिक प्रकारचे परिणाम साधता येतील अशी मी कृतींची कामाची आखणी करतो.				
३.१.५	कोणत्याही प्रकारची कृती प्रत्यक्ष सुरू करण्यापूर्वी त्यासाठी साधनांची जुळवाजुळव व माणसांची मानसिक पूर्वतयारी करता येते.				
३.१.६	ज्या त्या क्षणी विशिष्ट कालावधीमध्ये मी काय काम करणार आहे याबद्दल माझा विचार चालू असतो.				
३.१.७	माझ्याबरोबर काम करणाऱ्या लोकांचे गुण व सर्व प्रकारच्या साधनांची उपलब्धता ह्याची पूर्ण माहिती मिळवून मगच नियोजनाला सुरुवात करतो.				
३.१.८	मला दोन कामांच्या वेळामध्ये तिसरे काम घुसवून पूर्ण करता येते.				
३.२.१	काम योग्य प्रकारे चालू आहे की नाही व इष्ट परिणाम साधला जातो आहे की नाही हे तपासण्याची रचना तयार असते व सहकाऱ्यांना माहिती असते.				
३.२.२	कामात कुठे सवलत घ्यायची, शिस्तीने जसे ठरले आहे तसे कुठे करायचे व कुठे नाविन्यास प्रोत्साहन द्यायचे ह्या बाबतीत वरिष्ठ, कनिष्ठ व सहकारी ह्यांच्यात समन्वय साधतो.				
३.२.३	इतरांना कामाची सोपवणूक (delegation) सहजपणे करतो.				
३.२.४	वर्तमान व भविष्यकाळात विविध टप्प्यावर करावयाच्या कामाची गरजेपेक्षा जास्त यादी तयार असते.				
३.२.५	कामांच्या यादीतील कामांचा प्राधान्यक्रम मला त्वरित ठरवता येतो.				
३.२.६	ठरवलेल्या कामाची टाळाटाळ मी करत नाही.				
३.२.७	कार्यवाहीत ऐन वेळी निर्णय घ्यायला लागले तर मी वेळ न घालवता ते घेतो.				
३.२.८	माझे वेळापत्रक एकदा ठरले की त्यात कधी बदल करायचा व कधी बदल करायचा नाही ह्याची स्पष्टता मला असते.				
३.२.९	स्वतःचे निर्णय स्वतः घेऊ शकतो व अश्या निर्णयामध्ये कधी बदल करायचा व कधी बदल करायचा नाही ह्याची स्पष्टता मला असते.				
३.२.१०	मला जर पटले तर मी काम कितीही वेळ व कितीही वेळा करू शकतो.				
३.२.११	दुसऱ्याने कितीही कामे सांगितली तरी ती माझ्या कामासोबत करून टाकतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	क्वचित	कधीच नाही
१०. स्वाभिमानशून्यता					
४.१.१	मनाविरुद्ध घडणाऱ्या घटनांना मी कृतिरूप प्रतिसाद देतो				
४.१.२	समाजातील उपेक्षित घटकांबद्दल मला माहिती असते व त्यांना विशेष संधी मिळाव्यात यासाठी मी आग्रही असतो.				
४.१.३	सामाजिक प्रश्नासाठी उपोषण, मोर्चा यामध्ये मी संधी घेऊन सहभागी होतो.				
४.१.४	स्थानिक प्रश्नांना वाचा फोडण्यासाठी मी नगरसेवक, आमदार यांची भेट घेणे; प्रतिनिधित्व, पत्रव्यवहार, RTI या सारखे पर्याय वापरून पाहिले आहेत.				
४.१.६	समाजातील अनिष्ट गोष्टींमुळे मला व्यक्तिशः दुःख होते.				
४.१.७	मला अन्याय घडतोय हे ओळखता येते व त्या मागची काय कारणे असतील हे मी शोधून काढतो.				
४.१.८	मी अन्यायाविरोधात स्पष्टपणे माझे मत सर्वासमोर व्यक्त करतो.				
४.१.९	चुकीच्या गोष्टी घडणे थांबवण्यासाठी मी लगेच काम करतो.				
१.१.१	माझा विचार सहसा सकारात्मकच असतो				
१.१.२	कोणत्याही गोष्टीबद्दल माझे स्वतःचे मत तयार असते.				
१.१.३	इतरांपेक्षा वेगळे मत सर्वासमोर त्यांना पटेल अशा पद्धतीने मांडू शकतो.				
१.१.४	माझ्या विचारांवर/मतांवर माझा पूर्ण विचार झालेला असतो.				
१.१.५	नवीन मिळालेल्या माहितीवर प्रश्न मांडतो.				
१.१.६	माझे मत इतरांच्या मतांचा विचार करून मग स्वतः बनवलेले असे असते.				
१.१.७	गटामध्ये आपले मत सहजपणे मांडतो.				
१.१.८	समोरच्या व्यक्तीच्या बोलण्याचा सारांश स्वतःच्या शब्दात मांडता येतो.				
१.१.९	कोणत्याही गोष्टींचा विचार करायला जास्त मानसिक शक्ती लागत नाही.				
१.१.१०	मी ज्यांना आदर्श मानतो अशांचे विचार मी त्यात मला आवश्यक वाटणारे चिकित्सेने बदल करून स्वीकारतो.				
६.५.१	मी घेतलेल्या निर्णयाचा अपेक्षित परिणाम झाला नाही तर स्वतःला दोष न देता मी त्या निर्णयाचे विश्लेषण करू शकतो.				
६.५.२	गटात काम करताना मी माझ्या निर्णयाचे श्रेय घेत बसण्यापेक्षा गटाच्या यशावर अधिक लक्ष केंद्रित करतो.				
६.५.३	माझ्या नजरेतील माझी किंमत माझ्या निर्णयांच्या बऱ्या-वाईट परिणामांवर अवलंबून नसते.				
६.५.४	पूर्वी घेतलेल्या निर्णयांच्या परिणामांचा आढावा घेताना, त्यात चुका काय झाल्या यासोबत मी त्यातून काय शिकायला मिळाले यावर लक्ष देतो.				
६.५.५	माझ्या निर्णयांवरील टीका ही माझ्यावरील टीका न मानता मी स्वीकारतो.				
६.५.६	एखाद्या व्यक्तीच्या पदामुळे तिला घ्यावी लागणारी भूमिका आणि त्या त्या व्यक्तीची शैली अथवा स्वभाववैशिष्ट्ये यात मी फरक करू शकतो व स्वतःबाबतीतही अशी स्पष्टता मला असते.				
१.४.१	लोकांनी केलेली टीका किंवा वाईट अभिप्राय पचवता येतो.				
१.४.२	माझ्या मनात त्या त्या क्षणाला कोणती भावना आहे हे मला समजते				
१.४.३	कोणत्याही भावनेचा काय उपयोग असतो हे मला समजते व त्यामुळे मी स्वतःला दोषी मानत नाही.				
१.४.४	कोणीही चुकला असेल तर त्याच्याकडून माफीची अपेक्षा करत नाही.				
१.४.५	मनात भावना उत्पन्न झाली की त्यावर कसा प्रतिसाद द्यायचा हे समजते.				
१.४.६	अडचणीच्या/प्रतिकूल प्रसंगी मी काम करताना खचत नाही.				
१.४.७	मला राग अथवा कोणतीही भावना आली तरी ती योग्य प्रकारे व्यक्त करतो.				
१.४.८	माझे व्यक्त होणे चुकीचे असल्यास त्यात सुधारणा करण्याचा प्रयत्न करतो.				

त्या त्या वाक्यासमोरील योग्य तो पर्याय निवडा		नेहमी	कधी कधी	क्वचित	कधीच नाही
११. दुसऱ्याचे का ऐकायचे हे कधीच न समजणे					
२.३.१	गटामध्ये काम करताना आनंद वाटतो.				
२.३.२	काम करताना जे शिकायला मिळालं, अनुभवलं ते गटासोबत share करतो.				
२.३.३	एखादे काम करताना दुसऱ्या व्यक्तीला त्यात सामावून घेण्याचा विचार करतो.				
२.३.४	इतरांची चूक असेल तरी मला त्यांना सांभाळून घेता येते व त्यांना राग न येऊ देता त्यांच्याकडूनच दुरुस्त करून घेता येते.				
२.३.५	समूहाने मिळून नवीन आव्हाने स्वीकारावीत, नवीन कौशल्ये विकसित करावी, शिकावी, असे वाटते.				
६.४.१	एखाद्या बदलाकडे समस्या म्हणून न पाहता विकासाची संधी म्हणून पाहतो.				
६.४.२	अपरिचित परिस्थिती अथवा वातावरणात काम करण्याचा प्रसंग ओढवल्यावर मी शांत राहून उत्तरे शोधतो.				
६.४.३	मी घेतलेला निर्णय चुकला असे लक्षात आल्यावर मी ते स्वीकारून आवश्यक ते बदल कोणतीही खळखळ न करता करू शकतो.				
६.४.४	गरजेप्रमाणे मी नवीन कौशल्य अथवा माहिती पटकन आत्मसात करतो.				
६.४.५	एखाद्या कामात प्रतिभा किंवा नवीन पद्धतीचा विचार करणे गरजेचे असल्यास मी स्वेच्छेने त्याबाबतीत प्रयोग करून नवीन उत्तरे शोधतो.				
१.१.१	माझा विचार सहसा सकारात्मकच असतो				
१.१.२	कोणत्याही गोष्टीबद्दल माझे स्वतःचे मत तयार असते.				
१.१.४	माझ्या विचारांवर/मतांवर माझा पूर्ण विचार झालेला असतो.				
१.१.६	माझे मत इतरांच्या मतांचा विचार करून मग स्वतः बनवलेले असे असते.				
१.१.७	गटामध्ये आपले मत सहजपणे मांडतो.				
१.१.८	समोरच्या व्यक्तीच्या बोलण्याचा सारांश स्वतःच्या शब्दात मांडता येतो.				
१.१.९	कोणत्याही गोष्टीचा विचार करायला जास्त मानसिक शक्ती लागत नाही.				
१.१.१०	मी ज्यांना आदर्श मानतो अशांचे विचार मी त्यात मला आवश्यक वाटणारे चिकित्सेने बदल करून स्वीकारतो.				
१.४.१	लोकांनी केलेली टीका किंवा वाईट अभिप्राय पचवता येतो.				
१.४.२	माझ्या मनात त्या त्या क्षणाला कोणती भावना आहे हे मला समजते				
१.४.३	कोणत्याही भावनेचा काय उपयोग असतो हे मला समजते व त्यामुळे मी स्वतःला दोषी मानत नाही.				
१.४.४	कोणीही चुकला असेल तर त्याच्याकडून माफीची अपेक्षा करत नाही.				
१.४.५	मनात भावना उत्पन्न झाली की त्यावर कसा प्रतिसाद द्यायचा हे समजते.				
१.४.७	मला राग अथवा कोणतीही भावना आली तरी ती योग्य प्रकारे व्यक्त करतो.				
१.४.८	माझे व्यक्त होणे चुकीचे असल्यास त्यात सुधारणा करण्याचा प्रयत्न करतो.				
५.३.१	मित्र, नातेवाईक, परिचित अशा वर्तुळातील कोणालाही अडचण आली तर काय मदत करता येईल असा विचार माझ्या मनात पहिल्यांदा येतो.				
५.३.२	कोणत्याही समाजगटातील व्यक्तींनी चीड येईल असे वक्तव्य केले तरी सुरुवातीला त्यांचे दुःख काय असेल असे शोधावेसे वाटते.				
५.३.३	माझ्याकडून आर्थिक अथवा वेळेची मदत समाजातील उपेक्षित घटकांना व्हावी यासाठी मी संधी शोधतो.				
५.३.४	देशाची प्रगती कोणत्या क्षेत्रांमध्ये व्हावी, यासाठी माझे चिंतन चालू असते.				
५.३.५	समाजाचे आजचे, कालचे आणि उद्याचे शत्रू कोण; त्यातले अन्तर्गत व बाह्य कोण; अन्तर्गत शत्रूंचे मतपरिवर्तन व बाह्य शत्रूंचा प्रतिकार कसे करायचे यासाठी याचा अभ्यास व चिंतन चालू असते.				